

Financování rezortu je klíčové

Ústav zdravotnických informací a statistiky České republiky (ÚZIS ČR) má za sebou šedesát let existence. V průběhu let došlo k řadě organizačních změn včetně měnících se názvů, počtu pracovníků či používání výpočetní techniky a zapojení do národní i mezinárodní spolupráce v oblasti zdravotnické statistiky.

Po celou dobu existence ústavu však zůstává stejné jeho základní poslání, a to statistické sledování zdravotního stavu obyvatel a činnosti zdravotnických zařízení. Pochopitelně v průběhu času a s měnícími se potřebami, vývojem statistických metod a zejména s rozvojem výpočetní techniky se vyvíjely a zdokonalovaly metody a postupy statistické práce včetně elektronického sběru dat a jejich zpracování.

Na počátku 50. let zajišťovalo zdravotnickou statistiku Ministerstvo zdravotnictví ČR. V listopadu 1960 vznikla samostatná rozpočtová organizace Ústav pro zdravotnickou statistiku, jejímž posláním bylo zpracování statistických údajů o zdravotním stavu obyvatelstva a činnosti zdravotnických zařízení. V 70. letech byly v rámci krajských ústavů národního zdraví vytvořeny samostatné odbory sociálního lékařství a organizace zdravotnictví. Pořizování a předzpracování dat tak bylo decentralizováno na oddělení v krajích, která ústav metodicky řídil. V souvislosti s nástupem nové výpočetní techniky – velkých sálových počítačů – se začala měnit i koncepce zpracování zdravotnických dat. V lednu 1981 se ústav přejmenoval na Ústav zdravotnických informací a statistiky. Jeho úkolem bylo navíc metodicky a organizačně vést statistickou činnost ve zdravotnických zařízeních.

Po roce 1989 začala transformace i v systému zdravotní péče. Nastalo „rozvolňování“ krajských i okresních ústavů národního zdra-

ví na jednotlivá zdravotnická zařízení. Začaly přípravy na vznik systému zdravotního pojištění. Bohužel se rozpadla i organizační struktura pracovišť zdravotnické

mu statistických zjišťování resortu zdravotnictví jsou výkazy o ekonomice zdravotnických zařízení, výkazy o činnosti ambulantních zařízení všech oborů, případně dal-

Po roce 1989 začala transformace i v systému zdravotní péče. Nastalo „rozvolňování“ krajských i okresních ústavů národního zdraví na jednotlivá zdravotnická zařízení.

informační soustavy. Ústav se tedy snažil v tomto období zajistit v okresech a krajích alespoň minimální množství pracovníků, kteří zajišťovali sběr a předzpracování dat ze zdravotnických zařízení. V roce 1992 byla schválena koncepce Národního zdravotnického informačního systému (NZIS) a byl vydán nový statut Ústavu zdravotnických informací a statistiky České republiky. Od roku 1993 začíná nová etapa ústavu – realizace NZIS. Snahou ústavu bylo vytvořit takový systém, který by nezatěžoval zdravotnická zařízení dvojí evidencí – pro systém zdravotního pojištění a pro zdravotnickou statistiku. V těchto letech byl v rámci evropského projektu Phare realizován rozsáhlý mezinárodní projekt ústavu – Národní zdravotnický informační systém, jehož hlavním cílem bylo zdokonalit a upravit stávající NZIS na podmínky Evropské unie.

V roce 1995 vstoupil v platnost nový zákon č. 89/1995 Sb., o státní statistické službě, který zavedl systém Programu statistických zjišťování na každý rok. Součástí Progra-

šich zvláštních zařízení, dále o činnosti lůžkových zařízení, o činnosti hygienické služby, o přístrojovém vybavení zdravotnických zařízení a další. V tomto roce ústav připravil jednotnou koncepci systému výkazů pro všechna zdravotnická zařízení, která je stále platná.

Informatika ve zdravotnictví

Mezi stále úkoly ústavu patří zlepšování řízení a koordinace úkolů Národního zdravotnického informačního systému (NZIS). Ústav se podílí na přípravě a naplňování koncepce informatiky ve zdravotnictví a na tvorbě Datového standardu, zpracovává také metodiky jednotlivých agend. Plní funkci správce (a zpracovatele) zdravotních registrů a úzce spolupracuje s Koordinačním střediskem pro resortní zdravotnické informační systémy (KSRZIS), které plní funkci zpracovatele pro vybrané Národní zdravotní registry. Důležitou prioritou zůstává dohled nad kvalitou dat a zlepšování služeb uživatelům při poskytování informací a pub-

likování souhrnných statistických analýz a informací z NZIS. Všechny tyto činnosti ústav zajišťuje v těsné spolupráci s Ministerstvem zdravotnictví ČR, Českým statistickým úřadem, Českou lékařskou společností Jana Evangelisty Purkyně a dalšími rezortními i mimorezortními organizacemi.

Sběr dat do NZIS probíhá prostřednictvím Centrálního úložiště dat pro NZIS, které umožnilo další rozšíření elektronického sběru dat. Je realizován prostřednictvím dvou webových portálů – Centrálního úložiště výkazů a Centrálního úložiště povinných hlášení. Ústav tak vytváří podmínky k rozšiřování elektronickému sběru dat a přispívá k naplňování vizí a záměrů eHealth.

Ústav zajišťuje mezinárodní spolupráci v oblasti zdravotnické statistiky a je za ČR předkladatelem oficiálních informací z NZIS do mezinárodních databází zdravotnických ukazatelů. Hlavními partnery v této oblasti jsou WHO, OECD a Eurostat. Spolupráce se zahraničím neustále roste, zejména významnějším zapojováním do mezinárodních projektů a aktivní účastí v mezinárodních týmech a pracovních skupinách v oblasti informatiky a statistiky zaměřené na vybrané ukazatele zdravotního stavu obyvatelstva, ukazatele kvality poskytované péče, ukazatele o síti a činnosti zdravotnických zařízení, pracovních a o ekonomice zdravotnických zařízení.

Jiří Holub
ředitel ÚZIS ČR